

Алаш қозғалысының 100 жылдығы және «Сарыарқа» газетінің
100 жылдығына арналған «АЛАШ КӨСЕМСӨЗІ – РУХАНИ
ЖАҢҒЫРУ ПАРАДИГМАСЫ» атты
халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының
ЖИНАҒЫ

*Қазақстан, Алматы қаласы
24 қараша, 2017 жыл*

СБОРНИК

Международной научно-практической конференции

«ПУБЛИЦИСТИКА АЛАШ -

ПАРАДИГМА ДУХОВНОЙ МОДЕРНИЗАЦИИ», посвященной

100-летию движения Алаш и

100-летию газеты «Сарыарқа»

*Казахстан, г. Алматы
24 ноября, 2017 год*

COLLECTION

International scientific-practical conference «ALASH PUBLICISM -

THE PARADIGM OF SPIRITUAL MODERNIZATION»,

dedicated to the 100th anniversary of the movement «Alash» and the

100th anniversary of the newspaper "Saryarka"

*Kazakhstan, Almaty city
November 24, 2017*

Алматы
«Қазақ университеті»
2017

АЗАТТЫҚТЫҢ ЖАРШЫСЫ, АЛАШОРДАНЫҢ ҮНІ – «САРЫАРҚА»

Рамазан А.Ә.,

*филология ғылымдарының докторы, доцент
ал-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
Алматы, Қазақстан.*

Резюме: В статье исследуются тематика и основные направления газеты «Сарыарка», которая начала издаваться после февральской революции 1917 года. В статье а так же дается высокая оценка роли газеты в истории казахской журналистики, которая в начале стояла у истоков деятельности областного комитета казахов Семей, а затем и правительства Алашорды.

Summary: The article studies subjects and main directions of the "Saryarka" newspaper, which began to be published after the 1917 February revolution. The article highlights the role of the newspaper in the history of Kazakh journalism, which initially was at the origin of the activities of the regional committee of the Semey Kazakhs, and then the government of Alashorda.

1917 жылғы Ақпан төңкерісінен кейін бостандықты, теңдікті ту етіп шыққан басылымдардың бірі – «Сарыарка» газеті. Газет 1917 жылдың маусым айынан бастап (1 саны эзірге табыл-мағандығы себепті, нақ қай күні екендігін айта алмаймыз – *A.P.*) 1919 жылдың қыркүйек айына дейін Семей қаласында шығып тұрды. «Сарыарка» газетінің 88 саны жарық көрген.

Қазақ халқының «көзі мен құлағына һәм тіліне» айналған «Қазақ» газеті тетелес «Сарыарка» басылымының шығуын ел-жұртқа қуана хабарлап, құлақтандыру берді: «Семейде шығаруға кам қылып жатқан «Сарыарка» газетінің» 1 нөмері келді. Газет эзірге жұмасына 1 рет шықпақ. Жылдық хақы 6 сом, жарты жылдығы 3 сом 25 тиын.

...«Сарыарка» көңілдегідей жақсы. Жолдасымызға құтты болсын айтамыз. Алдырушыларға «Сарыарканың» адресі: Семипалатинск. Ред.газ. «Сарыарка»[1].

«Сарыарка» газеті – қазақ журналистикасы тарихындағы тұңғыш саяси басылым. Газеттің алғашқы сандарынан бастап бостандықтың, теңдіктің мәнін терең ұғындырған, еңсені тіктеп, ел болудың камына шақырған үндеу сипатты мақалалар мен мемлекет құрылымындағы саяси өзгерістерді талдаған батыл да

Мазмұны

Қалижанов У.Қ. Әлихан және әдебиет.....	3
Рамазан. А.Ә. Азаттықтың жаршысы, Алашорданың үні – «Сарыарқа».....	9
Қозыбаев С.Қ. Этюды на полях.....	16
Пірәлі Г.Ж. XX ғасырдағы эпистолярлық мәдениет және интерпретация мәселелері (М.О. Әуезовтің Зоя Кедринамен жазысқан хаттары негізінде).....	20
Жұмат Әнесұлы Қазақ көркемсөзі мен көсемсөзінің ұлт рухын жаңғыртудағы атқарған рөлі.....	28
Сұлтанбаева Г.С. Қазақ тілінің латын қарпіне көшудің ғылыми-методологиялық негіздері	33
Muhammet Emin Çevik kazak dil âlimi Ahmet Baytursinoğlu (1873-1937) ve Arap alfabesinin Islahi	38
Аманқос Мектеп-тегі Алашорданың сырлы шежіресі.....	52
Әшірбекова Г.Ш. М. Шоқайдың саяси тақырыптағы мақалалары ..	69
Бейсенқұлов А.А. Медиатанудағы ең ұтымды тұжырым.....	76
Жакупова И.Ж. «Сарыарқа»газетіндегі алаш көсемсөзге тақырыптық және жанрлық талдау	85
Әбдіжәділқызы Ж. Ахмет Байтұрсынов – Тіл мәдениетінің негізін қалаған ғалым.....	91
Есхуатова Н.Б. Деятельность журналистов газеты «казах»: взгляд изнутри.....	96
Әлімбаева С.Каримова Б.Ж. «Егемен қазақстан» газетінің жана тынысы	99
Әшірбекова Г.Ш. <u>Ақынбекова А.Б.</u> Алаш баспасөзі һәм тіл мәселесі.....	106
Құламанова З. «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» - халықаралық терминдердің тілде ұтымды қолданылуына серпін беретін тарихи құжат.....	112
Жақсылықбаева Р. С. Алаш публицистерінің батыстық көзқарасы	119
Құрманбаева А.Ә. «Дала уалаятындағы» экология тақырыбы.....	126
Әшірбекова Г.Ш. М. Шоқай мұраларының зерттелуі	132
Рушанова Н. Ғасырдың дара перзенті	137
Каримова Б.Ж., Әлімбаева С. «Қазақ тілі» газетінің алғашқы редакторы	142
Тілепберген А. Отыншы Әлжанов – халық мұғалімі.....	148
Аманқос Мектеп-тегі, <u>Қуанышқызы Л.</u> - Тельжан Шонанұлы – алаш қайраткері	152
Кәкімбек Абай Адамзат эволюциясымен қатар дамыған ақпарат тарихы және ақпарат алмасудың даму жолдары	157